

Hiposenzibilnost

Za hiposenzibilnost je značilno, da otrok premalo zaznava senzorne dražljaje. Premalo se odziva na senzorno informacijo, ki jo situacija zahteva. Da odreagira na določen dražljaj, potrebuje več časa, dražljaj pa mora biti bolj močan. Hiposenzitivni otrok išče več dražljajev. Otrok se lahko ne zaveda bolečine, temperature ali lastnosti predmetov na otip. Zaletava se v ljudi, predmete, udarja z nogo ob tla in žveči neužitne predmete. Ima težave pri sledenju ustnim navodilom in zvoke pogosto ignorira. Ne motijo ga neprijetne vonjave ter pogosto ovohava predmete ljudi in hrano. Otroka s hipovestibularnim sistemom spremlja nizek mišični tonus, slabo ravnotežje in težave s stranskostjo, s prepoznavanjem in koordinirano uporabo delov telesa. Ima slabo statično kontrolo mišic in zaradi tega ne more sedeti ali stati pri miru in pogosto pada. Otrok hrepeni po krožnih, hitrih gibih, kot so zibanje, guganje, sukanje. Pogosto je stalno v gibanju in uživa v položajih, ko je obrnjen na glavo. Nikoli ne postane omotičen, ima težave s premikanjem rok in nog. Pogosto zaostaja pri govoru, branju in pisanju in je otrok, ki ima učne in vedenjske težave.

Hipersenzibilnost

Za hipersenzibilnost je značilno, da je otrok preobčutljiv na senzorne dražljaje. Ima težave s filtriranjem informacij in se stimulacijam, ki jih dobi iz okolja, običajno izogiba, ker preveč vzdražijo njegov živčni sistem. Otroka lahko motijo dotiki s predmeti ali ljudmi. Pogosto ga motijo določene teksture oblačil ter nepričakovani lahni dotiki drugih ljudi. Pogosto si pokriva oči, ima slab očesni kontakt. Nepozoren je pri reševanju nalog in se premočno odzove na močnejšo svetlobo. Pritožuje se čez hrup, ki ostalih ne moti in si pogosto zatiska ušesa. Lahko ga motijo določeni vonji (na primer vonj zrele banane), ki drugih ne motijo. Lahko se izogiba gibanju ali nepričakovanim premikom, teku, plezanju, guganju ali drsanju. Otrok je lahko nekoordiniran, napet, tog, rigid in se izogiba aktivnostim, ki zahtevajo dobro poznavanje telesa. Je zelo občutljiv in jezen ter pogosto zelo vznemirjen, pod stresom in izven nadzora.

Pripravila: Anita Požin,
profesorica specialne in rehabilitacijske pedagogike - logopedinja



Zdravstveni dom Celje

JZ Zdravstveni dom Celje



Zdravstveni dom Celje

CENTER ZA DUŠEVNO ZDRAVJE OTROK IN MLADOSTNIKOV

Kersnikova 1/a, 3000 Celje
03 / 543 43 23

Motnje senzorne integracije



Kaj je senzorna integracija?

Senzorna integracija je nezaveden možganski proces, ki organizira posameznikovo raznoliko zaznavanje za primerno in učinkovito delovanje, loči pomembne informacije od nepomembnih, omogoča oblikovanje ustreznega odgovora na določeno situacijo ter gradi osnovo za šolsko učenje in socialno obnašanje. Senzorna integracija je otrokova zmožnost čutenja, razumevanja in organiziranja čutilnih informacij iz njegovega telesa in iz okolja v smiselno celoto. Kadar je integracija celostna in uravnovešena, ima otrok izredno velike možnosti za učenje, ustrezno vedenje in adaptivno uravnavanje gibanja. Senzorna integracija se torej nanaša na otrokov razvoj, učenje in občutenje samega sebe, saj integracija preko senzornega sistema zagotavlja osnovo otrokove realnosti. S senzorno integracijo se srečujemo vsak dan, naši možgani vsako sekundo dobivajo nešteto informacij iz zunanjih in notranjih receptorjev o svetu, ki nas obdaja in našo vlogi v njem. Skozi taktilni, vestibularni, propioceptivni, vizualni, slušni, okušalni in vohalni sistem neprestano sprejemamo različne informacije in sposobnost možganov, da te informacije razvrstijo, organizirajo, uskladiščijo, prikličejo in uporabijo je osnova za oblikovanje zaznavanja, vedenja, gibanja in učenja.

Naše dožemanje sveta je omejeno in določeno s čutili. Čutila so receptorji živčnega sistema. Sprejemajo dražljaje iz okolice. Sisteme čutov delimo na tiste, ki sprejemajo bližnje in tiste, ki sprejemajo oddaljene dražljaje.



Čutila so:

- čutilo ravnotežja v labirintu srednjega ušesa – vestibularni sistem,
- otip na koži – taktilni sistem,
- čutilo gibanja v mišicah – propioceptivni sistem,
- čutilo okusa – gustatorni sistem,
- čutilo v očeh, vid – vidni sistem,
- čutilo v ušesu, sluh – slušni sistem,
- čutilo v nosu, vonj – olfaktorni sistem.

Ali me poznaš?

- Ne maram umivanja, brisanje in striženja las.
- Oči se mi solzijo, zato si jih zakrivam na soncu in svetlobi.
- Težko poslušam.
- Sem izbirčna in ne maram poskušati novih jedi, ki so trde in čudnih oblik.
- Pritožujem se nad listki na ovratniku.
- Slabše zaznavam dotik in bolečino (pogosto sem do drugih premočno ali preveč nežna).
- Ne maram žgečkanja.
- Imam slabšo grobo motoriko. težko tečem in vozim kolo. - Hodim po prstih.
- Težave imam s koncentracijo in pozornostjo.
- Sem preobčutljiva zvok sesalca ali fena.
- Imam slabo fino motoriko, zato imam težave s pisanjem in rezanjem.
- Težave imam pri oblačenju.



Motnje senzorne integracije

Motnje senzorne integracije so nepravilnosti na različnih nivojih živčnega sistema, kar lahko vpliva na neučinkovito integracijo različnih senzornih vnosov, ki se lahko kažejo kot gibalne, učne, socialno-čustvene, govorno-jezikovne motnje ali motnje pozornosti. Rezultat motnje se izraža na motoriki, vedenju in kognitivnih sposobnostih. Pomeni, da možgani ne obdelajo ali ne organizirajo potek senzornih impulzov na način, ki je potreben, da posamezniku omogoča dobro informacijo o sebi in svetu, ki ga obdaja. Pri motnji je poudarek na slabem funkcioniranju in ne v odsotnosti funkcioniranja.

Novejše razdelitve motenj senzornega procesiranja vsebuje tri kategorije:

- motnje senzorne modulacije,
- motnje senzornega razločevanja
- čutno-gibalne motnje.

Motnje senzorne modulacije Nanašajo se na težave pri uravnavanju odgovorov na senzorne dražljaje in se delijo v tri podkategorije: senzorna preobčutljivost, prenizka senzorna občutljivost in senzorno iskanje. Motnje senzornega razločevanja se nanašajo na težave pri interpretiranju specifičnih karakteristik senzornih dražljajev. Čutno-gibalne motnje vsebujejo dve podkategoriji: motnje drže (težave v ravnotežju in stabilnosti telesa) in dispraksijo (motnje gibalnega načrtovanja).